

Onteigening onvermijdelijk om EHS te realiseren

door Hans de Gram

Uit: Agrarisch Dagblad, 27 juli 2008

Onteigenen is een woord waar een taboe op rust. Toch is onteigening van landbouwgronden onontkoombaar volgens de Raad voor het Landelijk Gebied. Voorzitter Peter van Wijmen benadrukte dat nog eens tijdens het debat 'Het O-woord: onteigening landbouwgronden voor de Ecologische Hoofdstructuur'. Provincies blijven huiverig.

Van Wijmen begrijpt niet dat onteigening zo'n heikel punt is bij het verwerven van landbouwgronden voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). 'We gebruiken de onteigeningswet al sinds 1851 als dwangmiddel om bestemmingsplannen te realiseren. Merkwaardig is dat de wet niet wordt gebruikt als het gaat om natuur,' vindt hij. Volgens Van Wijmen geldt bij de realisatie van de EHS het algemeen belang boven het belang van de boer. Provincies verwerven volgens hem in 95 procent van de gevallen zonder dwang. Maar het onteigeningsinstrument moet volgens hem een optie blijven. 'In dat geval moet je de boer volledig schadeloos stellen. Daar is de boer bij gebaat, want die is uit de onzekerheid en de provincie dient het publieke doel.'

Provincies staan verschillend in de discussie over onteigenen. Jan Evering, Statenlid van Overijssel namens het CDA, is tegen onteigenen. 'Als je ziet hoe de reguliere landbouw zich al ontwikkelt als natuurbeheerder, past dat prima in de doelstellingen van de EHS. Dan is onteigening helemaal niet nodig.' Evering pleit ervoor boeren marktconform te compenseren. Volgens Evering is onteigening van landbouwgronden ook een kostbare zaak aan het worden in het licht van de hoge grondprijzen. 'Ik krijg geluiden uit Den Haag dat er geen extra geld beschikbaar komt.'

Jan Verhoeven, Statenlid in Noord-Brabant voor de VVD, is niet faliekant tegen onteigening, maar ziet het als laatste redmiddel. 'We hebben in 1988 de afspraak gemaakt het op een minnelijke manier te doen. Dan moet je die afspraak ook nakomen.'

Daarnaast zijn er volgens hem betere alternatieven. 'Denk aan zelfrealisatie en kavelruil. Maar het belangrijkste is dat je als overheid duidelijk bent naar de boer en hem niet uitrookt.'

In Zuid-Holland, waar de gronddruk hoog is, kampt de provincie vooral met de tijdslimiet van de EHS. Die stelt dat in 2018 het merendeel van de landbouwgronden verworven moet zijn. Dat haalt de provincie niet als de gronden gewoon tegen de agrarische waarde worden aangekocht, stelt Joop Evertse, gedeputeerde in Zuid-Holland. 'Om boeren volledig schadeloos te kunnen stellen, moeten we wel onteigenen. Als we grond boven de agrarische waarde betalen, kan Brussel ons beschuldigen van staatssteun.'